

Wywiad do pracy: lista kontrolna i protokół

Przed rozmową, w trakcie i po niej; protokół do wypełnienia, informacja dla uczestnika, anonimizacja transkrypcji

Wywiad prowadzi się raz. Nagrania, którego nie da się odsłuchać, zgody podpisanej już po włączeniu dyktafonu i klucza kodów w folderze z transkrypcjami nie poprawisz w redakcji.

Jak z niej korzystać. Część 1 odhaczasz przed pierwszym wywiadem, a listy „w trakcie” i „po” przy każdej rozmowie. Protokół z części 2 drukujesz dla każdego rozmówcy. Części 3 i 4 służą do sprawdzenia formularza zgody i transkrypcji.

Uczelnia ma pierwszeństwo

Badanie z udziałem ludzi podlega zasadom Twojej uczelni: regulaminowi komisji etycznej, wzorom zgody, zasadom ochrony danych i zasadom korzystania z AI. Ta lista mówi, o co pytać. Gdzie uczelnia, komisja albo promotor mówią inaczej, rację mają oni.

1 Lista kontrolna wywiadu

Przed pierwszym wywiadem

- ☐ Scenariusz przeszedł pilotaż z jedną albo dwiema osobami spoza próby. Każde pytanie wywiadowe jest otwarte i prowadzi do któregoś pytania szczegółowego; zmiany po pilotażu są zapisane.
- ☐ Kryteria doboru rozmówców są zapisane, zanim napiszesz do pierwszej osoby.
- ☐ Masz odpowiedź na piśmie, czy badanie wymaga zgody komisji etycznej. Jeśli wymaga, masz ją przed pierwszą rozmową, nie po niej. Pytasz na etapie konspektu, bo zgoda bywa kwestią tygodni.
- ☐ Formularz informacji i zgody jest zrobiony według wzoru uczelni i uzgodniony z promotorem; ma osobne kratki na udział, na nagranie i na cytowanie zanonimizowanych fragmentów. Elementy, które w nim sprawdzasz, są w części 3.
- ☐ Formularz nie obiecuje, że wywiad jest anonimowy. Znasz swoich rozmówców, więc obiecujesz poufność i piszesz, jak jej dotrzymasz.
- ☐ Jeśli przy analizie ma pomagać model językowy, nawet tylko na zanonimizowanych fragmentach, zgoda rozmówców w formularzu obejmuje ten krok, a zasady uczelni albo promotor na piśmie na to pozwalają. Bez obu warunków model nie dostaje wypowiedzi rozmówców. Nagranie i transkrypcja z danymi osobowymi nie trafiają do chmurowego modelu nigdy.
- ☐ Sprzęt sprawdzony: próbne nagranie w miejscu rozmowy, drugie urządzenie na wypadek awarii pierwszego, zasilanie albo naładowane baterie. Masz dwa egzemplarze formularza i wydruk protokołu. [4]
- ☐ Miejsce jest ciche i w miarę ustronne. Nagranie, którego nie zrozumiesz przy odsłuchu, jest bezużyteczne. [4]
- ☐ Przy wywiadzie przez wideorozmowę wiesz, gdzie platforma zapisuje nagranie. Najprościej nagrywać osobnym urządzeniem tylko dźwięk.

- ☐ Kod rozmówcy (R1, R2...) jest nadany i wpisany do klucza kodów; w nazwie pliku z nagraniem stoi kod, nie imię.

Plan danych: pięć odpowiedzi przed pierwszym nagraniem

Gdzie leżą nagrania i jak są zabezpieczone?

Gdzie leży klucz kodów (osobno od transkrypcji)?

Kto ma dostęp do nagrań, klucza i transkrypcji?

Kiedy usuwam nagrania i klucz (termin z formularza)?

Co wysyła dane poza mój komputer (transkrypcja, model językowy, wideorozmowa, synchronizacja dysku albo telefonu)? Czy obejmuje to zgodę?

W trakcie rozmowy

- ☐ Kolejność na starcie: informacja o badaniu, pytania rozmówcy, podpis pod zgodą, dopiero potem nagrywanie. Czy nagranie ruszyło, sprawdzasz po pierwszej minucie, nie po godzinie.
- ☐ Jeśli ktoś nie chce podpisać zgody, nie prowadzisz wywiadu i nie namawiasz. Dziękujesz i zostawiasz kontakt. [4]
- ☐ Scenariusz to mapa, nie kwestionariusz. Idziesz za rozmówcą i wracasz do pominiętych bloków później.
- ☐ Po odpowiedzi zostawiasz kilka sekund ciszy; dopytujesz słowami rozmówcy; nie oceniasz i nie dzielisz się opinią.
- ☐ Notujesz krótko: minutę nagrania przy pytaniu, które wyszło sugerujące, i szczegóły, które mogą zdradzić rozmówcę.
- ☐ Na koniec pytasz, czy jest coś ważnego, o co nie padło pytanie. Jeden egzemplarz formularza zostaje u rozmówcy.

Po rozmowie, tego samego dnia

- ☐ Nagranie leży w miejscu z planu danych. Na telefonie ani w jego kopii zapasowej w chmurze nie zostaje kopia, której plan nie przewiduje. Podpisany formularz leży osobno od transkrypcji.
- ☐ Protokół z części 2 jest wypełniony w ciągu doby, póki pamiętasz.
- ☐ Transkrypcję robisz narzędziem lokalnym albo takim, które obejmuje zgodę rozmówców i zasady uczelni.
- ☐ Każdą transkrypcję, ręczną czy automatyczną, sprawdzasz, słuchając całego nagrania. Program potrafi dopisać zdanie, którego nikt nie powiedział. [5]
- ☐ Fragmenty niezrozumiałe są oznaczone ze znacznikiem czasu, a nie zgadywane; Twoje pytania sugerujące są oznaczone w transkrypcji.
- ☐ Transkrypcja jest zanonimizowana według części 4, zanim zaczniesz analizę; wersja robocza leży osobno od oryginału.
- ☐ Termin usunięcia nagrania i klucza jest wpisany do kalendarza.

2 Protokół wywiadu

Jeden protokół na rozmowę, wypełniony w ciągu doby. Ma pola karty 3 z kursu „Wywiady w pracy dyplomowej” i dwa dodatkowe. Jeśli protokół zawiera dane, po których da się rozpoznać rozmówcę, leży razem z kluczem kodów, nie z transkrypcjami.

Kod rozmówcy

Data; godzina rozpoczęcia i
zakończenia; czas nagrania

Miejsce albo forma zdalna; kto jeszcze
był obecny

Zgoda podpisana przed nagraniem; ☐ zgoda ☐ nagranie ☐ formularz
nagranie sprawdzone; egzemplarz
formularza u rozmówcy

Przerwy, zakłócenia, problemy
techniczne (minuta nagrania)

Nastrój rozmowy, moment zmiany tonu

Co mnie zaskoczyło

Co padło przed włączeniem albo po
wyłączeniu nagrania (tylko jako
kontekst; nie cytujesz tego bez
wyraźnej zgody rozmówcy)

Moje pytania sugerujące i zamknięte
(minuta nagrania)

Szczegóły, które mogą zdradzić
rozmówcę albo osoby, o których mówił
(do części 4)

Pierwsze pomysły na kody

Nowe kody względem poprzednich
wywiadów

Zmiany w scenariuszu na kolejne
wywiady

Każde pole ma wpis albo kreskę „nie dotyczy”. Puste pole za tydzień nie znaczy nic, a kreska znaczy, że pole jest sprawdzone.

3 Informacja dla uczestnika: co w niej sprawdzić

To nie jest gotowy formularz prawny

To lista elementów do sprawdzenia, nie wzór do podpisu i nie porada prawna. Wzór i wymogi Twojej uczelni mają pierwszeństwo. Kto jest administratorem danych, jaka jest podstawa prawna i czy klauzulę informacyjną daje uczelnia, ustalasz z promotorem i z inspektorem ochrony danych uczelni, jeśli jest wyznaczony.

O badaniu: według standardów 8.02 i 8.03 kodeksu APA

Kodeks etyczny Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego wymienia, o czym informuje się uczestnika badania; to kodeks amerykański, ale dobrze służy jako lista kontrolna. [1]

☐ Cel badania, przewidywany czas trwania i przebieg.	☐ Możliwe korzyści z udziału, jeśli są.
☐ Prawo do odmowy udziału i do wycofania się, także gdy rozmowa już trwa.	☐ Granice poufności.
☐ Przewidywalne skutki odmowy albo wycofania się (zwykle: żadnych).	☐ Nagroda albo wynagrodzenie za udział, jeśli są.
☐ Czynniki, które mogą wpłynąć na chęć udziału: możliwe ryzyko, dyskomfort, niekorzystne skutki.	☐ Kontakt w sprawie badania i praw uczestnika; możliwość zadania pytań i uzyskania odpowiedzi przed podpisem.
	☐ Zgoda na nagrywanie głosu uzyskana przed nagraniem (standard 8.03).

Wywiad dokłada pięć rzeczy z kursu: osobną zgodę na cytowanie zanonimizowanych fragmentów; sposób cytowania (kod R, bez danych pozwalających rozpoznać osobę); termin, do którego da się wycofać dane, bo po anonimizacji zwykle nie da się wskazać, które fragmenty są czyje; narzędzia, które przetwarzają nagranie albo tekst (transkrypcja, model językowy), jeśli je planujesz; możliwość krótkiej drugiej rozmowy, jeśli ją planujesz.

O danych osobowych: według art. 13 RODO

Gdy dane zbiera się od osoby, której dotyczą, administrator podaje jej te informacje w chwili pozyskiwania danych. [2] Najczęściej mieszczą się w klauzuli informacyjnej według wzoru uczelni.

☐ Tożsamość i dane kontaktowe administratora i, gdy ma to zastosowanie, jego przedstawiciela (ust. 1 lit. a).	☐ Prawo dostępu do danych, ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, prawo sprzeciwu i prawo do przenoszenia danych (lit. b).
☐ Dane kontaktowe inspektora ochrony danych, gdy ma to zastosowanie (lit. b).	☐ Prawo do cofnięcia zgody w dowolnym momencie, jeśli podstawą jest zgoda; cofnięcie nie wpływa na zgodność z prawem wcześniejszego przetwarzania (lit. c).
☐ Cele przetwarzania i podstawa prawna (lit. c); prawnie uzasadnione interesy, jeśli podstawą jest art. 6 ust. 1 lit. f (lit. d).	☐ Prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego (lit. d).
☐ Odbiorcy danych albo ich kategorie, jeżeli istnieją (lit. e).	☐ Czy podanie danych jest obowiązkowe i jakie są skutki ich niepodania (lit. e).
☐ Zamiar przekazania danych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej, gdy ma to zastosowanie; decyzja Komisji o stopniu ochrony albo zabezpieczenia (lit. f).	☐ Zautomatyzowane podejmowanie decyzji, w tym profilowanie, jeśli występuje (lit. f).
☐ Okres przechowywania danych albo kryteria jego ustalenia (ust. 2 lit. a).	☐ Inny cel dalszego przetwarzania: informacja przed nim (ust. 3).

Narzędzie, które wysyła nagranie albo tekst poza Twój komputer, musi być opisane w formularzu. Jak ująć je w klauzuli (odbiorcy, przekazanie do państwa trzeciego), ustalasz z uczelnią.

4 Anonimizacja transkrypcji

Usunięcie imion to za mało. Saunders, Kitzinger i Kitzinger opisują anonimizację wywiadów w sześciu obszarach i ostrzegają, że nie da się jej zrobić na autopilocie ani poleceniem „znajdź i zamień”: to kompromis między ochroną rozmówcy a wartością danych. [3] Decyzje zapisujesz, a zasadę opisujesz w metodzie.

- ☐ **Imiona i nazwiska** rozmówcy i każdej osoby, o której mówi: dzieci, rodziców, współpracowników, przełożonych.
- ☐ **Miejsca**: instytucje, miejscowości, ulice. Autorzy dawali numer („Szpital 1”) albo ogólny opis zamiast nazwy.
- ☐ **Pochodzenie religijne i kulturowe**, gdy może zdradzić osobę; ogólny opis, na przykład „wyznanie rozmówcy”.
- ☐ **Zawód, funkcja, stanowisko**: ogólne określenie zamiast nazwy, jeśli zawód nie jest istotą wypowiedzi. Jedyna pedagoga w szkole to osoba, nie funkcja.
- ☐ **Relacje rodzinne**, które wskazują osobę; rzadką kategorię łączysz z szerszą (ojczym jako „rodzic”).
- ☐ **Inne szczegóły**: rzadkie wydarzenia, daty, cechy sprawy. Dwa fragmenty, z których żaden osobno nie zdradza rozmówcy, mogą zdradzić go razem; takich szczegółów nie łączysz w cytatach.
- ☐ Dane o zdrowiu i inne dane szczególnych kategorii, rozmówcy i osób trzecich, są usunięte albo uogólnione.
- ☐ Płeć zdradza forma czasownika („byłam”, „zrobiłem”). Przy jedynym mężczyźnie albo jedynej kobiecie w próbie wybierasz fragmenty bez takich form albo zastępujesz formę w nawiasie kwadratowym.
- ☐ Wersja robocza (zanonimizowana) leży osobno od oryginału; klucz kodów leży w innym miejscu niż transkrypcje. Dopóki klucz istnieje, transkrypcja to dane osobowe, nie anonimowe. [6]
- ☐ Model językowy, jeśli w ogóle, dostaje wyłącznie wersję roboczą i tylko w granicach zgody rozmówców i zasad uczelni. Może pokazać miejsca przeoczone przy anonimizacji; decyzję, co z nimi zrobić, podejmujesz Ty.

Gdzie głębiej

Cały proces, od pytania badawczego przez scenariusz, transkrypcję i kodowanie po rozdział z wynikami, z kartami pracy i granicami pracy z modelem językowym, opisuje kurs „Wywiady w pracy dyplomowej”: <https://przypismagisterka.pl/kursy/badania-jakosciowe/>.

Źródła

- [1] American Psychological Association, *Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct*, standardy 8.02 *Informed Consent to Research* i 8.03 *Informed Consent for Recording Voices and Images in Research*, <https://www.apa.org/ethics/code>; tekst standardów odczytany w kopii LibreTexts, https://socialsci.libretexts.org/Courses/Taft_College/Research_Methods_for_the_Social_and_Behavioral_Sciences/03:_Ethics_in_Research/3.03:_APA_Ethics_Code_Standard_8 (dostęp: 27 października 2026).
- [2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 (RODO), art. 13 ust. 1, 2 i 3, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32016R0679>; polski tekst odczytany w serwisie <https://gdpr-text.com/pl/read/article-13/> (dostęp: 27 października 2026).
- [3] B. Saunders, J. Kitzinger, C. Kitzinger, *Anonymising interview data: challenges and compromise in practice*, „Qualitative Research” 15 (5), 2015, s. 616-632, <https://doi.org/10.1177/1468794114550439>; pełny tekst odczytany w Europe PMC (PMC4582834) (dostęp: 27 października 2026).
- [4] S. A. Jacob, S. P. Furgerson, *Writing Interview Protocols and Conducting Interviews: Tips for Students New to the Field of Qualitative Research*, „The Qualitative Report” 17 (42), 2012, s. 1-10, <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2012.1718> (dostęp: 27 października 2026).
- [5] A. Koenecke, A. S. G. Choi, K. X. Mei, H. Schellmann, M. Sloane, *Careless Whisper: Speech-to-Text Hallucination Harms*, 2024, <https://arxiv.org/abs/2402.08021>, <https://doi.org/10.1145/3630106.3658996>; w około 1% badanych transkrypcji całe frazy albo zdania zostały zmyślane (dostęp: 27 października 2026).
- [6] RODO, motyw 26, polski tekst odczytany w serwisie <https://gdpr-text.com/pl/read/recital-26/> (dostęp: 27 października 2026).